

Skattedirektoratet
Postboks 9200 Grønland
0134 OSLO

Kopi: Finansdepartementet v/
Skattelovavdelingen

Dato: 11.04.2014
Vår ref.: 14-377
Deres ref.: 2013/406384

Høring - gjennomføring av FATCA-regelverket og nye opplysningsplikter på finansområdet

1. Innledning

Finans Norge viser til Skattedirektoratets høringsbrev 11. februar 2014 med tilhørende høringsnotat og forslag til endringer i samleforskrift 17. september 2013 nr. 1092 om tredjeparters opplysningsplikt. Endringsforslagene er begrunnet i gjennomføringen av avtale 15. april 2013 med USA om FATCA, samt myndighetenes ønske om utvidede generelle opplysningsplikter på finansområdet. Vi ønsker med dette å gi vårt syn på høringsnotatet og forskriftsutkastet.

Merknadene gitt nedenfor vil i noen grad representere gjentakelser og påpekninger formidlet til direktoratet forut for og i tiden etter utsendelsen av høringsforslaget. Innenfor den tid som er tilgjengelig har det ikke vært mulig å konsolidere alle merknadene. Av samme årsak kan merknadene heller ikke anses som endelig og uttømmende. Finansnæringen ser behov for en fortsatt prosess knyttet til forskriftsutformingen og ønsker å videreføre den konstruktive samhandling som har funnet sted mellom representanter for næringen og direktoratet, parallelt med høringsforberedelsene og selve høringssaken.

Endringene i bestemmelsene om tredjeparters opplysningsplikt skjer nå i svært stort omfang både hva gjelder innhold og formell struktur. Høringsforslaget kom bare et halvt år etter den betydelige endringen som følge av vedtakelsen av en samleforskrift, som i sin tur kom kort tid etter en betydelig omarbeidelse av ligningsloven med utvidelse av opplysningspliktene generelt. Forskriftsarbeidet bør derfor tilføres interne og eksterne ressurser på alle områder slik at de varige reglene blir robuste, regelverket blir lettere tilgjengelig for de opplysningspliktige og endringsbehovet minst mulig fremover. Dette behovet gjør det høyst

påkrevd at direktoratet holder igjen lengst mulig med å vedta forskriftsendringene. For finansnæringen er det mye viktigere at regelverket blir best mulig enn at det vedtas raskt.

På bakgrunn av bekymringen for hastverket og robustheten i arbeidet som nedlegges, oversendes vårt høringssvar også til Finansdepartementet. Vi anmoder om at departementet følger opp det videre arbeidet tettere enn det vi har fått inntrykk av til nå.

Våre merknader omfatter overordnede synspunkt til høringsnotatet og forskriftsutkastet, så vel som merknader til enkeltbestemmelser. De overordnede merknadene inntatt i pkt. 2. gjelder valg av forskriftsstruktur og – teknikk. Merknadene til de enkelte bestemmelsene som er gitt under pkt. 3 og som er innarbeidet i selve utkastet inntatt som vedlegg 1 vil være betinget av hvilket endelig valg av struktur og teknikk som velges.

Vi vil for øvrig be direktoratet opprette egne informasjonssider under Skatteetaten.no hvor det gis generell informasjon til skattyterne om de plikter Norge har påtatt seg, og de plikter som i den forbindelse legges på finansinstitusjoner og andre for gjennomføringen av avtalen med USA og fremtidige tilsvarende avtaler. Det er stort behov for et offentlig nettsted hvor de opplysningspliktige kan henvise kundene for å skape forståelse for nødvendige aktsomhetsprosedyrer og rapporteringskrav som følger av regelverket. Direktoratet bes også vurdere om det skal sendes egne meldinger til skattyter gjennom portalen for selvangivelsen i Altinn.

Vi vil også sterkt oppfordre til at direktoratet snarest avklarer form og format på de data som de opplysningspliktige skal levere. Det bør være mulig å definere formater nå som er tilstrekkelig robuste til å håndtere også fremtidige opplysningskrav f.eks. etter OECDs CRS initiativ. Formatene bør f.eks. utformes med adskilte leveranser for 1) identifisering av de opplysningspliktige, 2) informasjon om kunder mv. og 3) informasjon om enkeltproduktene.

Finansnæringen har og vil måtte investere betydelige ressurser for å ivareta de nye opplysningskravene. Ressursinnsatsen er ikke bare betydelig i forbindelse med implementeringen, men også i den løpende ivaretagelsen av aktsomhetsreglene. Vi ber derfor direktoratet om å bidra til å redusere nødvendig ressursbruk ved sammen med næringen å definere rapporteringsformatene nå heller enn å etablere midlertidige løsninger for den første rapporteringen i mai 2015.

2. Generelle merknader til høringsnotatet og -utkastet

2.1 Utvidet opplysningsplikt, gjennomføringen av avtalen mellom Norge og USA og nye avtaler mv.

Parallelt med inngåelsen av avtalen om FATCA med USA har lovgiver vurdert det som hensiktsmessig å utvide opplysningspliktene etter ligningsloven generelt. Det er videre foretatt en gjennomgripende gjennomgang og utvidelse av hjemmelsgrunnlaget i nytt kapittel 5 i loven. Dette gjelder ikke bare finansinstitusjoner og verdipapirforetak mv, men de utvidede pliktene retter seg særlig mot disse.

Norge har også erklært å ville være blant de mer enn 40 «early adopters» av den globale rapporteringsstandarden OECD har utarbeidet («CRS»), etter initiativ også fra G20. Det er signalisert klare ambisjoner om at Norge vil ligge i forkant i forhold til å ville implementere automatisk utveksling av tilsvarende informasjon som under FATCA med en rekke andre land.

I høringsnotatets avsnitt 3.1 konstaterer direktoratet at någjeldende *opplysningsplikter* i stor grad er tilstrekkelige for å kunne oppfylle rapporteringsplikter for Norge etter avtalen med USA om FATCA. Enkelte utvidelser synes nødvendige, men gjeldende interne regelverk omfatter i hovedsak alle de produktkategoriene som kreves rapportert under FATCA. Det er på detaljnivå krav til opplysninger under FATCA skiller seg noe fra gjeldende forskrifter. OECD's utkast til CRS er utarbeidet under påvirkning av FATCA, men er noe annerledes og til dels enklere enn FATCA på en del områder. Her er det derfor grunn til å anta at det kun er et beskjedent behov for tilpasninger av regelverket.

Når det gjelder definisjonen av opplysningspliktige synes gjeldende norsk rett i hovedsak å være tilstrekkelig til å dekke forpliktelsene som følger av avtalen med USA om FATCA, dog slik at en viss utvidelse av opplysningspliktige er nødvendig. Den vesentligste nyskapningen i norsk rett vil være forskriftsregulering av aktsomhetsprosedyrer for å klargjøre identiteten til skattyterne (kundene) det rapporteres på.

Vi stiller på denne bakgrunn spørsmål ved hensiktsmessigheten av å endre forskriften på en slik måte direktoratet legger opp til. Gjennom ny § 5-12 B og direkte inkorporering av mange av avtalens begreper som definisjoner uten begrensninger i anvendelsesområdet innenfor forskriften, endres meningsinnholdet i gjeldende og fremtidige regler på en uoverskuelig måte. Når lovgiver har valgt å utvide opplysningspliktene generelt, samt har ambisjon om å gjennomføre en global standard, vil forskriften bli langt klarere og mer robust om direktoratet viderefører lovgivers generelle tilnærming. Således kan gjeldende

begrepsapparat og opplysningsplikter beholdes så langt mulig uendret, og i tilfelle endres uten direkte referanse til avtalen om FATCA. Videre kan aktsomhetsprosedyrer så langt mulig utformes generelt, og ikke knyttes så direkte opp til avtalen med USA slik høringsnotatet og forskriftsutkastet legger opp til. Ved en generell utforming kan direktoratet påse at gjennomføringen av avtalen med USA sikres, uten en så direkte kobling til avtalen.

En generell tilnærming er mer hensiktsmessig i forhold til eventuell inngåelse og gjennomføring av bilaterale avtaler med andre land om automatisk informasjonsutveksling, slik ligningsloven § 5-12 (4) nå gir hjemmel for. Lovens hjemmel er bevisst gjort generell av lovgiver, og vil kunne hjemle mindre justeringer i forskriften som måtte være nødvendig som følge av andre bilaterale avtaler som inngås etter avtalen med USA. Med en slik tilnærming også på forskriftsnivå vil man kunne unngå at det må gis nye omfattende avsnitt med tilhørende definisjoner i forskriften for hver ny bilateral avtale som inngås.

Den tilnærming og forskriftsteknikk direktoratet har lagt opp til bærer dessuten sterkt preg av behovet for rask implementering av FATCA uten atskilte overgangsregler, og manglende system for sortering av mottatte opplysninger fra de opplysningspliktige. Forskriften oppleves uoversiktlig, den er krevende å få oversikt over og vil bli krevende å etterleve, og den vil bli tung å vedlikeholde for direktoratet over tid.

Sortering og utvalget av de innberettede opplysningene som skal utveksles med ulike land må skje hos direktoratet, som skal stå for gjennomføringen av opplysningsutvekslingen i tråd med de folkerettslige avtalene Norge allerede har inngått og vil inngå fremover. Ansvar for de opplysningspliktige bør derfor begrenses til identifisering av kundene gjennom aktsomhetsprosedyren og merking av kundene iht resultatet av denne prosedyren. Med den mer generelle tilnærming vi tar til orde for, vil også CRS som en generell standard for automatisk utveksling av opplysninger, kunne implementeres langt enklere gjennom et multilateralt avtaleinstrument dersom Norge velger en slik løsning.

Vi understreker at en slik tilnærming og forskriftsteknikk selvfølgelig ikke innebærer at innhenting av opplysninger på produkter for kunder fra alle land må iverksettes samtidig med innhenting av opplysninger om amerikanske kunder og kontoer. Her kan direktoratet fortsatt følge en trinnvis implementering, slik det nå er lagt opp til. Dette er helt nødvendig for å gi de opplysningspliktige tilstrekkelig tid til å iverksette aktsomhetsprosedyrer og foreta nødvendige tilpasninger i systemer og rutiner.

2.2 Nærmere om forholdet mellom norsk intern rett og avtalen med USA

Inngåelse av avtalen med USA om FATCA skjedde blant annet etter oppfordringer fra norske finansinstitusjoner. Ønsket var blant annet å unngå at norske institusjoner av hensyn til sin markedsadgang ble tvunget til å underkaste seg amerikanske regler og rapporteringskrav

direkte, og i stedet kunne forholde seg til norske regler, vedtatt på bakgrunn av folkerettslig avtale mellom USA og Norge om innføring av slike regler. Vi viser for så vidt til det som er sagt i foregående avsnitt.

Finans Norge er selvfølgelig tilfreds med at det er inngått en avtale med USA om FATCA. Det er også gunstig at det i avtalen på enkelte områder er åpnet for at norske institusjoner likevel kan velge å etterleve amerikanske regler, jf. blant annet artikkel 1 bokstav C i Vedlegg 1 som gir Norge anledning til å tillate opplysningspliktige i Norge å anvende aktsomhetsbestemmelsene i amerikansk lov direkte, som alternativ til de prosedyrer som følger av Vedlegg 1. Direktoratet har imidlertid begrenset denne muligheten til å gjelde for «Finansielle institusjoner etablert i flere land», jf. forskriftsutkastets § 5-12-15.

Det valget direktoratet tar til orde for i forskriftsutkastet for så vidt gjelder aktsomhetsprosedyrer tydeliggjør at den folkerettslige avtalen inngått mellom Norge og USA ikke gir norske institusjoner rettigheter eller forpliktelser direkte. Plikter og rettigheter for norske institusjoner følger kun av norsk lov. Andre uttalelser i høringsnotatet om avtalens anvendelse og rekkevidde direkte overfor finansielle institusjoner skaper imidlertid uklarhet om hvordan Skattedirektoratet oppfatter dette.

I Norge følges det dualistiske system i forhold til folkeretten; eventuelle rettigheter og forpliktelser for borgere og institusjoner under en folkerettslig avtale anses ikke automatisk inkorporert i norsk rett. Særskilt lovvedtak er påkrevet for inkorporering. For skatteavtaler skjer dette «én bloc» ved Stortingets godkjenning av avtalen gjennom lovhjemmelen i § 1 i lov 28.07.1949 nr. 15. Denne bestemmelsen er imidlertid ikke anvendelig for å hjemle inkorporeringen av avtalen om FATCA eller lignende avtaler. Departementet fremmet derfor forslag om godkjenning av avtalen for Stortinget som egen sak i Prop. 138 S (2012-2013), godkjent i statsråd 26. april 2013. Forslag til gjennomføring i norsk rett ved lovvedtak ble på den annen side presentert i departementets høringsbrev 15. april 2013 og departements forslag i kapittel 16 i Prop. 1 LS (2013-2014), godkjent i statsråd 14. oktober 2013. Avtalen ble imidlertid ikke foreslått gjennomført «én bloc», derimot gjennom gjennomføringsforskrift som skal vedtas i medhold av ny § 5-12 nr. 4 i ligningsloven.

Direktoratets høringsnotat representerer de rettskildemessige forarbeider for de bestemmelsene som vedtas med plikter og rettigheter for norske institusjoner både generelt og mer særskilt i tilknytning til avtalen om FATCA. Av den grunn er det svært viktig at Skattedirektoratet gir uttrykk for hvordan norske regler skal forstås.

Høringsnotatet etterlater flere steder inntrykk av at Skattedirektoratet mener norske finansinstitusjoner må etterleve avtalen direkte, noe som altså ikke er riktig. Verken Finansdepartementet eller Skattedirektoratet har vedtatt gjennomføring av avtalen som sådan, og synes ikke å planlegge dette heller med hjemmel i ligningsloven § 5-12 nr. 4. I så

fall ville en omskrevet variant av forskriftsutkastets § 5-12-6 kunne vedtas alene. Som nevnt i avsnittet ovenfor mener vi dette ikke er en hensiktsmessig tilnærming.

Ut fra disse utgangspunktene er det uklart for oss hva Skattedirektoratet mener når det i høringsnotatets avsnitt 2 uttales at «Avtalen kan fortolkes på bakgrunn av norsk intern rett.» Uttalelsen gir inntrykk av å være inspirert av tolkningsprinsippet i FATCA-avtalens Artikkel 1 nr. 2, et prinsipp som også gjelder i skatteavtaler bygget på OECD-mønsteret. Her gjelder at hvert land skal anvende sin interne rett hvor begreper brukt i avtalen ikke er definert i avtalen. Slike tolkningsprinsipper kan anvendes av norske myndigheter for å avgjøre hvordan de skal etterleve sine folkerettslige prinsipper, men avtalen er som nevnt flere ganger ikke inkorporert «én bloc» i norsk rett. Fortolkningsprinsippene kan derfor ikke anvendes for avgjørelse av institusjonenes plikter etter forskriften. Som påpekt flere ganger skal ikke de opplysningspliktige etterleve eller anvende avtalen. Vi ser at avtalen indirekte kan få en viss betydning ved fortolkningen av forskriftens bestemmelser om FATCA som intern, norsk rett, men som den klare hovedregel mener vi at forskriften må anvendes på bakgrunn av sine norske forarbeider og de veiledninger Skattedirektoratet er i ferd med å utarbeide.

2.3 Teknikk og redaksjon ved utformingen av endringene i samleforskriften

2.3.1 Bruk av definisjoner, plassering og angivelse av anvendelsesområde

Norges forpliktelser etter avtalen med USA om FATCA planlegges gjennomført i norsk rett gjennom forskrift gitt i medhold av ligningslovens § 5-12 nr. 4. Dette skjer samtidig som direktoratet utvikler utfyllende regelverk for de nye opplysningspliktene inntatt i ligningsloven kapittel 5, for vedtakelse som del av den nye samleforskriften av 17. september 2013 nr. 1092.

Vi ser at valg av gjennomføringsteknikk for forslagene nå er foretatt med de føringer som følger av lovens redaksjon. Valg av en produktorientert redaksjon av lov og forskrift samt oppsett tilsvarende spesifikasjonen av innholdet i datafiler, leder til en rekke gjentakelser av hvilke opplysninger som skal gis om den rapporterende tredjepart samt om det subjekt opplysningene gjelder. Det kan diskuteres om redaksjonen av det nye kapittel 5 i ligningsloven har vært vellykket gitt den utvikling som nå skjer. Forutsatt at loven ikke lar seg revidere på nytt raskt, oppfordrer vi til en ytterligere vurdering av valgene som er gjort for teknikk og redaksjon i høringsutkastet.

Det synes erkjent i direktoratet at begrepsbruken i forskriften fortsatt ikke vil være harmonisert etter eventuell vedtakelse av forskriftsutkastet. Det er uansett rom for vesentlige forbedringer. I norsk rett gjelder et alminnelig tolkningsprinsipp om at ethvert begrep må fortolkes isolert i den lov- eller forskriftsbestemmelsen det benyttes. Like begreper anvendt forskjellige steder selv innenfor samme forskrift kan ha ulikt innhold. Bruk

av definisjoner med et angitt anvendelsesområde overstyrer slike alminnelige tolkningsprinsipper.

Det er videre i forskriften benyttet begreper som det fremstår som lite hensiktsmessig å benytte. Som eksempel på dette kan bruken av «andre investeringsenheter» og beskrivelsen av hva som kjennetegner disse i forskriftens § 5-9-22 (5) nevnes. Slik denne bestemmelsen fremstår synes den å ramme enheter som må ha konsesjon etter verdipapirhandelloven eller regler om verdipapirforetak, og som allerede er regulert andre steder i forskriften. Bestemmelsen gir således ingen mening og fremstår som egnet til å forvirre. Dersom hensikten har vært å inkludere andre enheter enn de som er regulert i andre bestemmelser i forskriften, bør man ha en klar formening om hvilke disse er og utforme regler på basis av denne forståelsen.

I forskriftsutkastet er definisjoner plassert flere steder i utkastet, som for eksempel i §§ 5-4-2, 5-12-7 og 5-12-8, uten å angi om anvendelsesområdet for definisjonene er den enkelte bestemmelse, det enkelte avsnitt eller hele forskriften. Slik bruk av definisjoner er en krevende tilnærming, og det skaper uklarhet.

Utkastet virker både på dette punktet og mer generelt svært bundet av valgt redigering og nummereringsteknikk i gjeldende lov og samleforskrift, og det finnes tilsynelatende «ikke plass» til en innledende redaksjonell bestemmelse for eksempel i § 5-1-1, § 5a eller § 5-0 med definisjoner, selv om det av sammenhengen synes som definisjonene er ment å gjelde for *hele* samleforskriften.

Valgt plassering av definisjoner kunne vært forståelig dersom begreper utelukkende er ment anvendt i sine respektive avsnitt, for eksempel slik at all FATCA-definisjoner ble gitt med anvendelse kun i § 5-12 avsnitt B. Begrepsbruken er ikke gjennomført slik. FATCA-terminologi som defineres i § 5-12-8 anvendes således allerede i utkast til ny § 5-3-3 (6). På den annen side anvendes begreper i § 5-12 definert i § 5-4-2 (4).

Som nevnt ovenfor er vi kritiske til en avtaleorientert gjennomføring i intern rett som faktisk skal virke generelt. Bruken av definisjoner og deres anvendelsesområde illustrerer vår skepsis. Det er vanskelig å overskue konsekvensene av slik begrepsbruk og plassering av definisjoner. Vi mener det må arbeides mer med dette slik at unødig tvil om hva som gjelder unngås.

2.3.2 Gjentakelser og henvisninger

Utkastet bærer som allerede nevnt også preg av at bestemmelser gjentas en rekke ganger, noen ganger med små forskjeller det er vanskelig å forklare. Dette gjelder særlig krav til

opplysninger om de opplysningspliktige tredjeparter og skattyter/subjekt som gjentas for de ulike produktkategoriene.

Ved utforming av regelverk vil det ofte oppstå et dilemma i valget mellom bruk av gjentakelser og bruk av henvisninger og definisjoner. Vi mener utformingen av forskriften vil kunne tjene på større bruk av henvisninger i kombinasjon med bruk av generelle definisjoner med anvendelse i hele forskriften.

Både i gjeldende samleforskrift og i endringene i forskriftsforslaget er informasjon som skal angis for skattyter/subjekt og for produktet som sådan angitt i samme bestemmelse. Dette medfører unødvendige gjentakelser og gjør det uoversiktlig når man ser samleforskriften under ett. Vi mener at det er mer hensiktsmessig at opplysninger om skattyter/subjekt og opplysninger om produktet som sådan angis i separate bestemmelser. De fleste opplysningene som skal angis om skattyter/subjekt er generiske og kan samles i en separat bestemmelse, slik at gjentakelser unngås.

2.3.4 Alternativ tilnærming til struktur i samleforskriften

Vi kan på bakgrunn av våre merknader inntatt ovenfor fremsette alternativ skisse til overordnet forskriftsstruktur.

Samleforskriften kan tilføres en innledende del med gjennomgående definisjoner for hele forskriften, eventuelt med unntak for § 5-2 om lønnsoppgaveplikt som skiller seg en del fra resten av kapittel 5. Her kan også inntas bestemmelser om de opplysningspliktige samt krav til opplysninger om subjekter det skal rapporteres om. Innbyrdes plassering og nummerering av bestemmelsene som er illustrert nedenfor er ikke ment som ferdige forslag.

§ 5-1-1 Almennelige bestemmelser Anvendelsesområde for § 5-1

§ 5-1-2 Gjennomgående definisjoner

- Opplysningspliktige tredjeparter
- Skattyter/subjekter det skal rapporteres om; eiere, disponenter, reelle rettighetshavere
- Produktbegreper som det skal rapporteres om, som nå er definert spredt rundt i forskriften
- Mv.

§ 5-1-3 Om de opplysningspliktige tredjeparter (institusjonene)

- Hva skal rapporteres om den opplysningspliktige
 - herunder internt, utenlandsk eller internasjonalt identifikasjonsnummer

- Avgrensninger (pt ift FATCA (lokal kundebase mv.))
- Forholdet mellom opplysningspliktige og andre oppgavegivere
 - F.eks. forholdet til VPS
 - Ansvar ved utkontraktering

§ 5-1-4 Om skattyterne/subjektene omfattet av opplysningsplikten mv.

- Hva som skal rapporteres på kunde/kontohaver -disponent/reelle rettighetshaver (pt ift FATCA og finansielle kontoer)
- Hva som skal rapporteres på kunde med skatteplikt til annet land (pt amerikanske skattepliktige med finansielle kontoer over minstebeløp)

Videre kommer en neste del om rapporteringspliktige produkter og betalinger som følger gjeldende lovs redaksjonelle systematikk.

§§ 5-3 til 5-10 Rapporteringspliktige produkter og betalinger

- Egne bestemmelser per produktgruppe iht hvilken informasjon som kreves
- Særskilte regler for produkter til utenlandske kunder
 - pt. ift FATCA dvs. definering av finansielle kontoer
- Rapporteringspliktige betalinger

Endelig en del om aktsomhetsprosedyrer mv.

§ 5-11 Aktsomhetsprosedyrer for identifikasjon av kunder/subjekter

- Interne generelle krav, evt. gjennom hvitvaskingsregelverk mv.
 - Informasjon til kundene
- Evt. ytterligere krav iht. CRS
 - Informasjon til kundene
- Evt. ytterligere krav under FATCA
 - Forhold knyttet til subjekter det skal rapporteres om
 - Spesielt om forhold knyttet til andre finansielle institusjoner
 - Informasjon til kundene

Til slutt en del om registrering, frister og andre bestemmelser.

§ 5-12 Registrering mot IRS

§ 5-13 Levering av opplysninger til myndighetene

- Frister

- Formater
- Annet

§ 5-14 Oppbevaring av dokumentasjon

- Etablering i flere land

Vi ønsker å bidra til en robust struktur i det videre samarbeidet.

2.4 Bruk av overgangsregler og midlertidige løsninger

Som nevnt ovenfor legger ikke høringsnotatet og utkastet opp til bruk av en egen forskrift for overgangsreglene. Således inneholder den varige forskriften også bestemmelsene som etter avtalen om FATCA bare skal gjelde for de første årene. Slike regler kan beholdes som «siste ledd» i bestemmelser slik de blir i endelig valgt struktur eller i et eget kapittel, som så kan oppheves. Etter vår mening vil imidlertid en egen forskrift om overgangsregler være den beste løsningen.

Overgangsregler til forskrift om endring av Samleforskrift

Undersøkelsesplikt for eksisterende kunder

- Lavverdi (hhv forsikringsprodukter og øvrige produkter)
- Høyverdi

Særskilt rapportering for FATCA pr mai 2015

2.5 Omgåelsesbestemmelsen i utkastets § 5-12-9

Avtalen legger opp til at en omgåelsesbestemmelse rettet mot finansielle institusjoner skal vurderes ved behov. Vi stiller spørsmål om det foreligger et slikt behov per i dag. Vi kan ikke se et slikt behov og mener primært at bestemmelsen bør tas ut.

I høringsnotatet argumenteres det utelukkende for at «finansielle institusjoner og sammenslutninger» skal omfattes. For så vidt gjelder finansielle institusjoner er dette i tråd med avtalen. Bestemmelsen i utkastet er utformet slik at den er rettet mot «personer og sammenslutninger», med andre ord nær sagt hvem som helst. Bestemmelsen kan ikke rettes mot andre enn de som har plikter etter samleforskriften, som er de finansielle institusjonene.

Bestemmelsen i forskriftsutkastet er for øvrig uklar med hensyn til hvilke situasjoner som rammes. Dens virkeområde må i alle tilfelle begrenses til å omfatte brudd på aktsomhetsprosedyrene i forskriften, altså at de opplysningspliktige gjennom organisatoriske

eller strukturelle tiltak bidrar til at formålet med reglene ikke oppnås. Under enhver omstendighet kan den ikke vise til avtalen, som ikke gir plikter for de opplysningspliktige.

2.6 Manglende bestemmelse i forskriften om bedre avtalevilkår for andre land

Det kan forventes bedre vilkår i avtaler USA inngår i fremtiden. Artikkel 7 i avtalen gir Norge adgang til å påberope seg dette. Vi ber direktoratet innarbeide en bestemmelse i forskriften, som gir en slik adgang også for de finansielle institusjonene.

2.7 Rapportering av transaksjoner med ikke-deltakende finansielle institusjoner

Vi vil påpeke at § 5-12-19 første ledd omhandler avtaleforhold mellom finansinstitusjoner og USA direkte og dermed ikke har noe med gjennomføringen av FATCA avtalen å gjøre. Bestemmelsen må derfor strykes.

Videre stiller vi spørsmål ved hvordan bestemmelsen i utkastets § 5-12-19 annet ledd skal gjennomføres i praksis. For å sikre at de opplysningspliktige blir ansett å overholde avtalens bestemmelser av amerikanske myndigheter, er vi opptatt av at det gis bestemmelser i forskriften som gjennomfører avtalens artikkel 4 nr. 1 bokstav e), og vi ber direktoratet se nærmere på hvordan dette kan gjøres.

2.8 Forholdet til personopplysningslovgivningen

Vi legger til grunn at direktoratet følger opp nødvendige tilpasninger i personopplysningsloven eller FATCA-regimet slik at regelsettene er harmonisert og kan etterleves.

2.9 Overlevering av opplysninger fra myndighetene til de opplysningspliktige

I forbindelse med gjennomgangen av eksisterende kundemassen vil blant annet opplysninger om statsborgerskap være ett av indisiene som skal vurderes. Det er tidligere anmodet om at opplysninger om statsborgerskap gis fra myndighetene til de opplysningspliktige. Vi gjentar at dette ville effektivisere prosessen betydelig, og henstiller til at dette vurderes på nytt.

3. Særskilte merknader til de enkelte bestemmelsene i utkastet

Våre øvrige merknader til de enkelte bestemmelsene i utkastet så langt fremgår av vedlegg 1. Som nevnt innledningsvis er merknadene og kommentarene ikke endelige og uttømmende. Vi ønsker å videreføre samarbeidet i fremtidig dialog om forskriftsforslaget med direktoratet. I forskriftsforslaget som er vedlagt som vedlegg 1 er det tatt utgangspunkt i forskriftsforslaget som fremkom i høringsnotatet. Alle markerte endringer er gjort i forhold til høringsutkastet.

Vi har nedenfor kommentert enkelte av endringsforslagene.

Alle opplysninger om skattyter/subjekt er samlet i ny § 5-1-4 og er ment som et eksempel på hvordan denne type opplysninger kan samles i en bestemmelse for å unngå gjentakelser og for generelt å skape bedre oversikt. Videre er det i ny § 5-1-3 ny bestemmelse om de opplysningspliktige tredjeparter. Under de enkelte produktkategoriene i § 5-3 og § 5-4 angis i hovedsak kun opplysninger om produktene. Tilsvarende vil kunne gjennomføres for § 5-5 - § 5-9.

Videre er opplysninger som kun gjelder for enkelte inntektsår og for eksisterende kunder forsøkt samlet i et eget kapittel om overgangsregler. Dette er også relevant for § 5-12-16 «opplysningsplikt om betalinger til ikke-deltakende finansielle institusjoner» første og annet ledd, men er ikke gjennomført i forskriftsforslaget.

Når det gjelder § 5-12-12 «Plikt til å summere kontosaldo og verdi ved vurdering av beløpsgrenser i §§ 5-12-10 til 5-12-13» er det vår oppfatning at en kundeansvarlig ikke direkte kan gis plikter i forskriften. Selv om direktoratet mener det er et behov for at den kundeansvarlige nevnes i forskriften må det likevel være den finansielle institusjon som er pålagt plikten og således er ansvarlig. Se forslag til formulering i nevnte bestemmelse. Når det gjelder innberetning av gevinst eller tap på derivatkontrakter og andre finansielle instrumenter og produkter, er vi av den oppfatning at det for enkelte instrumenter er for byrdefullt å pålegge den finansielle institusjon å oppgi gevinst eller tap på kontrakt. Dette gjelder spesielt for rentederivater der blant annet netting av betalinger som følge av sammenfallende betalingstidspunkt, og dennes plassering i forhold til årsskiftet har betydning for når rentederivatet anses for å være realisert skattemessig. Her vil det også ha betydning om subjektet betaler flytende eller fast rente. For de finansielle institusjonene selv, ikke minst bankene, er det et betydelig arbeid å beregne realisert gevinst og tap på rentederivater. Å pålegge bankene å foreta tilsvarende beregninger for det enkelte subjekt mener vi er urimelig byrdefullt, og langt utenfor det som kan kreves av de opplysningspliktige.

* * *

Vi gjentar avslutningsvis ønsket om videre samarbeid og imøteser den videre prosessen. Vi prioriterer fortsatt robusthet fremfor tidlig vedtakelse og vil bruke ressurser på å støtte opp under direktoratets ferdigstilling av forskriften.

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Carl Flock
juridisk fagdirektør

Herborg Horvei
fagsjef

Vedlegg: Kommentarer til forskriftsutkast datert 11.02.14